

UTREDNING AV UNDERVISNINGSKOSTNADERNA 2020

1 Inledning

1.1 Behovet av en utredning

I Grankulla stads budget 2020 ingår som en strategisk åtgärd för hela bildningssektorn att orsaken till skillnaderna i utgifter per elev mellan de olika skolorna ska utredas (Budgeten 2020, s. 89).

I det följande utreds skillnaderna i utgifter mellan de finskspråkiga och svenskspråkiga skolorna i Grankulla samt faktorer som ligger bakom skillnaderna. Utredningen grundar sig huvudsakligen på kostnadsuppgifterna i stadens budgeter åren 2017–2019. En jämförelse görs mellan de enskilda skolornas verksamhetsbidrag (verksamhetsutgifter – verksamhetsinkomster) i bildningens driftsekonomi. På så sätt får man fram utgifterna per elev (euro/elev), som utgörs av personalkostnaderna (lärare och annan personal), kostnader för köp av tjänster, material och förnödenheter, samt interna utgifter (hyra för fastigheter, kost, renhållning) och övriga verksamhetskostnader.

1.2 Statistik från Kommunförbundet och Kuntamaisema

Nettodriftskostnaderna för bildnings- och kulturtjänsterna i Grankulla stad uppgår till sammanlagt ca 31 miljon euro. Det motsvarar nästan hälften av stadens nettoutgifter i sin helhet, vilka är ca 66,9 miljoner euro. Den största delen av summan på 31 miljoner euro används inom den grundläggande utbildningen. En summa på 5,9 miljoner euro används för gymnasieutbildningen. (Kommunförbundet, kostnadsstruktur 2020).

I Grankulla är den grundläggande utbildningens kostnad per invånare 1191 euro jämfört med ett medeltal på 913 euro för hela landet. Motsvarande summa är 1064 euro i Kyrkslätt, 1107 euro i Esbo och 753 euro i Helsingfors. Medeltalet för Nyland är 921 euro per invånare. Som jämförelse kan nämnas att Ii kommun, som är i samma storlek som Grankulla, ca 9800 invånare, är kostnaderna per invånare inom den grundläggande utbildningen 1291 euro. I Mänttä-Vilppula, en annan kommun i samma storleksklass är motsvarande belopp 819 euro per invånare. (Kommunförbundet, kostnadsstruktur 2020).

Enligt Kuntamaisemas analys från 2018 har Grankulla stora skolor, genomsnittlig klasstorlek och ett genomsnittligt antal elever som får någon form av stöd. Verksamhetslokalerna per elev är måttliga, även om kostnaderna ligger över medeltalet. Personalutgifterna är avsevärt högre i Grankulla än i Kommunförbundets material om skolorna i andra kommuner i Finland. (Kuntamaisema 2018.)

Tabell 1. Kuntamaisema: Den grundläggande utbildningen i Grankulla 2017-2018. I tabellen jämförs de olika skolornas utgifter per elev, antal elever, antal klasser, klassernas storlek, procentuella andel elever med särskilt stöd, timresurs (antal veckotimmar/elev) samt antal fastanställda lärare.

Yksikkö	Vuosi	Luokka-asteet	€ / oppilas	Oppilaat	Luokkamäärä	Luokkakoko	Erityisen tuen oppilaat	Tuntiresurssit (viikkotuntia / oppilas)	Vakit opetushökunta
Granhultsskolan	2017	Alakoulu	8 530 €	387	21,0	18,4	2,8 %	1,9	31,0
Granhultsskolan	2018	Alakoulu	8 805 €	369	21,0	17,6	0,8 %	2,0	29,8
Mäntymäen koulu	2017	Alakoulu	7 492 €	440	25,0	17,6	2,5 %	3,3	
Mäntymäen koulu	2018	Alakoulu	7 801 €	433	24,0	18,0	3,0 %	1,9	24,0
Hagelstamska skolan	2017	Yläkoulu	10 212 €	342	18,0	19,0	1,8 %	2,2	30,0
Hagelstamska skolan	2018	Yläkoulu	11 038 €	329	18,0	18,3	4,3 %	2,3	32,0
Kasavuoren koulu	2017	Yläkoulu	9 508 €	340	20,0	17,0	2,9 %	3,1	30,0
Kasavuoren koulu	2018	Yläkoulu	10 173 €	341	20,0	17,1	3,2 %	2,3	31,0

Tabell 2. Kuntamaisema: gymnasierna i Grankulla 2017-2018. I tabellen jämförs utgifterna per studerande, antal studerande, antalet fastanställda lärare, årsverk per 10 studerande samt den procentuella andelen utomsöcknes studerande.

Yksikkö	Vuosi	Kustannus (€ / varsinainen opiskelija)	Opiskelijat varsinaiset	Vakit opetushökunta	Henkilötyövuodet (HTV / 10 opiskelijaa)	Ulkokuntalaisten opiskelijoiden osuus
Gymnasiet Grankulla Samskola	2018	9 231 €	307	16,0	0,6	59,6 %
Gymnasiet Grankulla Samskola	2017	9 057 €	299	15,0	0,8	62,2 %
Kauniaisten lukio	2018	7 766 €	424	25,3	0,5	84,0 %
Kauniaisten lukio	2017	7 331 €	410	23,0	0,7	80,7 %

1.3 Inverkar kostnaderna på inlärningsresultat?

Kostnaderna per elev varierar avsevärt mellan de olika kommunerna i Finland och bildningen svarar för en central del av kommunernas ekonomi. Kostnadseffektivitet är viktigt för kommunerna, men korrelationen är låg mellan elevernas prestationer och kostnaderna per elev.

Forskare har framhållit att då man ser på skolor som satsar 8 000–9 000 euro per elev så förekommer det visserligen resultat som ligger över genomsnittet i PISA 2009, men också resultat som ligger under det nationella genomsnittet. Endast i de OECD-länder där satsningen på undervisningen ligger tydligt under genomsnittet kan man se ett samband mellan resurserna och elevernas prestationer. Små grupper eller observationssystem ger heller inte bättre resultat. De bästa inlärningsresultaten fås genom att satsa på bra lärare och en bra bildningsorganisation som uppmuntrar lärarna att utnyttja sin pedagogiska kompetens på ett självständigt och innovativt sätt. Lärare som trivs med sitt arbete och har god motivation får i sin tur eleverna att trivas bättre i skolan och då uppnås också bättre inlärningsresultat. (Schleicher, OECD 2018.)

En satsning på undervisning av hög kvalitet är en satsning för framtiden. Däremot går det inte att entydigt dra en slutsats om att högre kostnader ger bättre kvalitet i undervisningen. Summan som kommunen lägger ner på undervisning är därmed mindre viktig: det är av större vikt hur resurserna används och att de fördelas rättvist enligt både behov och omständigheter.

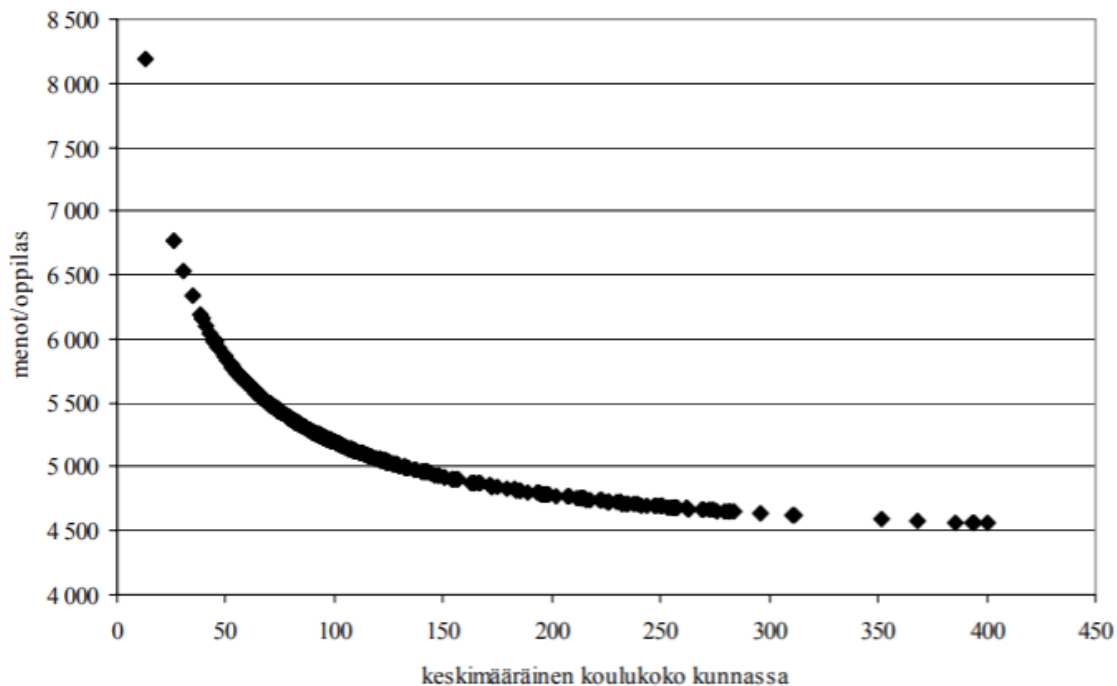
2 Faktorer som påverkar undervisningskostnaderna

2.1 Faktorer som ansluter till verksamhetens skala

Det finns rätt lite forskning kring de faktorer som påverkar undervisningskostnaderna i Finland. En undersökning som Statens ekonomiska forskningscentral gjorde för över 10 år sedan (VATT 2007) visade på att undervisningskostnaderna påverkades av faktorer som ansluter till verksamhetens skala, bl.a. kommunens storlek, skolornas storlek och gruppstorleken. Av dessa är skolans storlek den faktor som har störst inverkan på kostnaderna per elev. Detta gäller både den grundläggande utbildningen och gymnasiet. En större skola kan minska kostnaderna per elev på ett sätt som inte låter sig göras i en mindre skola, trots att utbudet oftast är bättre i större skolor (t.ex. fler valbara kurser). De större skolorna gynnas av s.k. skalekonomi, dvs. stordriftsfördelar. En skola måste ha ett tillräckligt elevantal om den vill maximera stordriftsfördelarna. Små skolor drabbas av större kostnadsposter om de förutsätts erbjuda samma utbud kurser i samma utsträckning som en stor skola, men för ett mindre antal elever (Learning and Skills Network 2006).

Enligt en studie om grundskolor märktes en tydlig minskning av kostnaderna i kommuner där skolornas genomsnittliga storlek växte från färre än 100 elever till ca 300 elever. Efter det uppkom ingen nämnvärd ytterligare kostnadsminskning (se figur 1), eftersom stordriftsfördelarna planar ut. (VATT 2007, 40-41.)

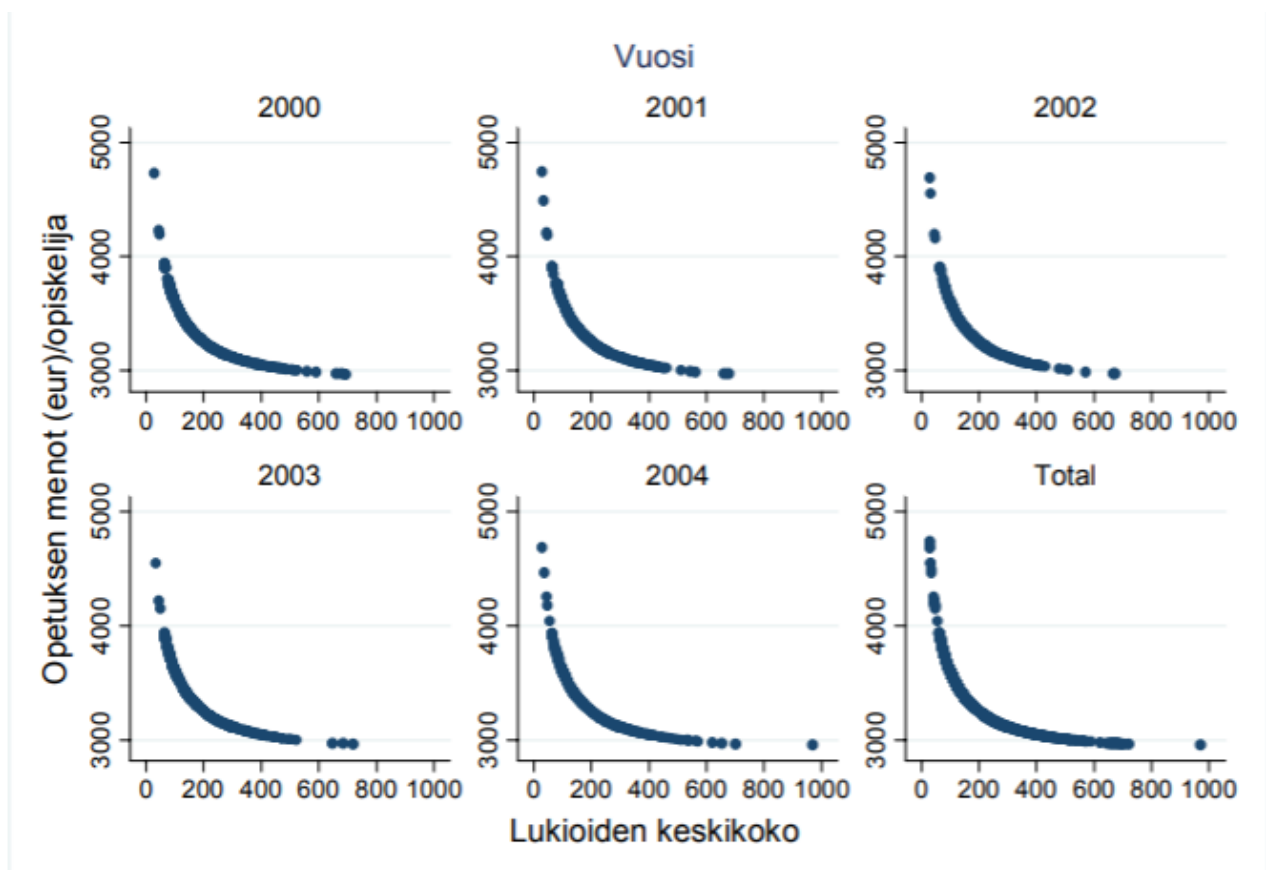
Figur 1. Korrelation mellan utgifter per elev och genomsnittlig skolstorlek hos kommunala anordnare av grundläggande utbildning (VATT 2007, 41).

En undersökning av gymnasiet ger motsvarande resultat: övergången från skolor med 100 elever till skolor med 200 elever ger en avsevärd minskning i undervisningsutgifterna. Då gränsen 400 elever överskreds uppstod inga särskilda ytterligare kostnadsminskningar. Undersökningen visar att stordriftsfördelarna har en icke-lineär inverkan på kostnaderna, dvs. kostnaderna fortsätter inte att minska över hela skalan utan de planar ut (se bild 2). (VATT 2007, 46-47). Här är det skäl att beakta att undersökningarna från VATT börjar vara rätt gamla. Exempelvis har systemet för finansiering av undervisningen ändrats helt och hållet sedan undersökningarna gjordes, och även undervisningsplanerna har uppdaterats.

Då stadsstyrelsen i Helsingfors år 2016 godkände målen för utveckling av bildningens servicenätverk konstaterades följande: ”För att trygga tillräcklig variation och valmöjligheter ska de finska gymnasierna ha minst 500 studerande och de svenska minst 400 studerande.” (Yhtenäinen peruskoulu – loppuraportti 2015.)

Figur 2. Korrelation mellan utgifter per elev och genomsnittlig skolstorlek hos kommunala anordnare av gymnasieutbildning (VATT 2007, 47).

I gymnasiernas fall ger en också ökning av antalet studerande per lärare en minskning av kostnaderna. Stora besparingar kan uppnås genom att t.ex. öka elevantalet per lärare från tio till tjugo. Då elevantalet ökar till fler än 25 per lärare planar effekten ut och är endast marginell. (VATT 2007, 46.)

Undervisningskostnaderna i Grankulla avspeglar att kommunen har stark ekonomi men är liten till sin storlek. Undersökningen visar nämligen ett positivt samband mellan beskattningsbar inkomst per capita och kostnaderna per elev inom den grundläggande utbildningen. Med andra ord ökar satsningarna på den grundläggande utbildningen då kommunens tillgångar ökar. Enligt forskningen har också mindre kommuner de högsta kostnaderna per elev inom den grundläggande utbildningen. (VATT 2007, 39.) Skillnaden i resurserna olika kommuner satsar på den grundläggande utbildningen kan illustreras t.ex. med tillgången till skolbibliotek och datorer, skillnaderna i gruppstorlek i åk 1–6 i olika kommuner, och det att en del kommuner erbjuder avsevärt fler undervisningstimmar än de som krävs enligt Statsrådets förordning (422/2012). I Grankulla är undervisningskostnaderna relativt höga eftersom staden har satsat mer på själva undervisningen och antalet undervisningstimmar jämfört med många andra kommuner.

2.2 Språk, specialundervisning och skolskjutsar

Andelen elever med ett annat språk än finska verkar öka kostnaderna för den grundläggande utbildningen. Utbildningen för minoriteten är i allmänhet dyrare också i andra länder som i likhet med Finland har tvåspråkiga skolsystem. Så är fallet t.ex. med undervisningen på franska i Ontario i Kanada, där majoritetsspråket är engelska, och samma gäller den engelskspråkiga undervisningen i Quebec, där franska är majoritetsspråket. (Boileau och Vaillancourt 2017). Orsakerna är de samma som i Finland, dvs. mindre enheter och grupper, samt längre avstånd. Till följd av detta ges utbildning för språkminoriteten öronmärkt extra finansiering i Kanada. (Häggman 2017, 2020)

I Finland finns också kommuner där finskan är i minoritet, och i de kommunerna är i allmänhet den finskspråkiga utbildningen dyrare. Så är fallet t.ex. i Malax (Maalahti) (Martin 7.8.2020).

Det finns även andra faktorer som påverkar kostnaderna inom den svenskspråkiga undervisningen. Till exempel är utbudet av fortbildnings- och undervisningsmaterial för lärare betydligt mer begränsat och kostnaderna är därför i allmänhet högre.

I Finland beaktas kommunernas tvåspråkighet i systemet med statsandelar. Administrativt sett består statsandelarna av två delar:

1. den statsandel för kommunal basservice som administreras av finansministeriet (1704/2009)
2. den statsandelsfinansiering som regleras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och som administreras av undervisnings- och kulturministeriet.

Enligt lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009), 10 §, 3 kapitlet:

”Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av tvåspråkigheten i tvåspråkiga kommuner beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för tvåspråkigheten multipliceras med kommunens invånarantal och produkten multipliceras med 0,07. Till denna kostnad adderas ett belopp som fås genom att

grundpriset för tvåspråkighet multipliceras med antalet svenskspråkiga i kommunen och produkten multipliceras med 0,93. Bestämmelser om kommuners tvåspråkighet finns i 5 § i språklagen.”

Den mest betydande delen, räknat i eurobelopp, av finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet är den finansiering enligt priset per enhet som beviljas utbildningsanordnare för gymnasieutbildning, yrkesutbildning och yrkeshögskoleverksamhet. Grankulla stad har beviljats 2 351 928 euro per år av detta slag av finansiering. (Stadsstyrelsen 10.2.2020 § 27).

Tabell 3: Statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet i gymnasierna i Grankulla 2014–2020

År	Antal studerande			Enhetspris (euro/stud.)
	tot.	finska	svenska	
2014	657	377	280	5862
2015	668	381	287	5476
2016	657	365	292	5597
2017	692	385	307	5620
2018	701	408	293	5576
2019	723	418	305	5550
2020	704	406	298	5940

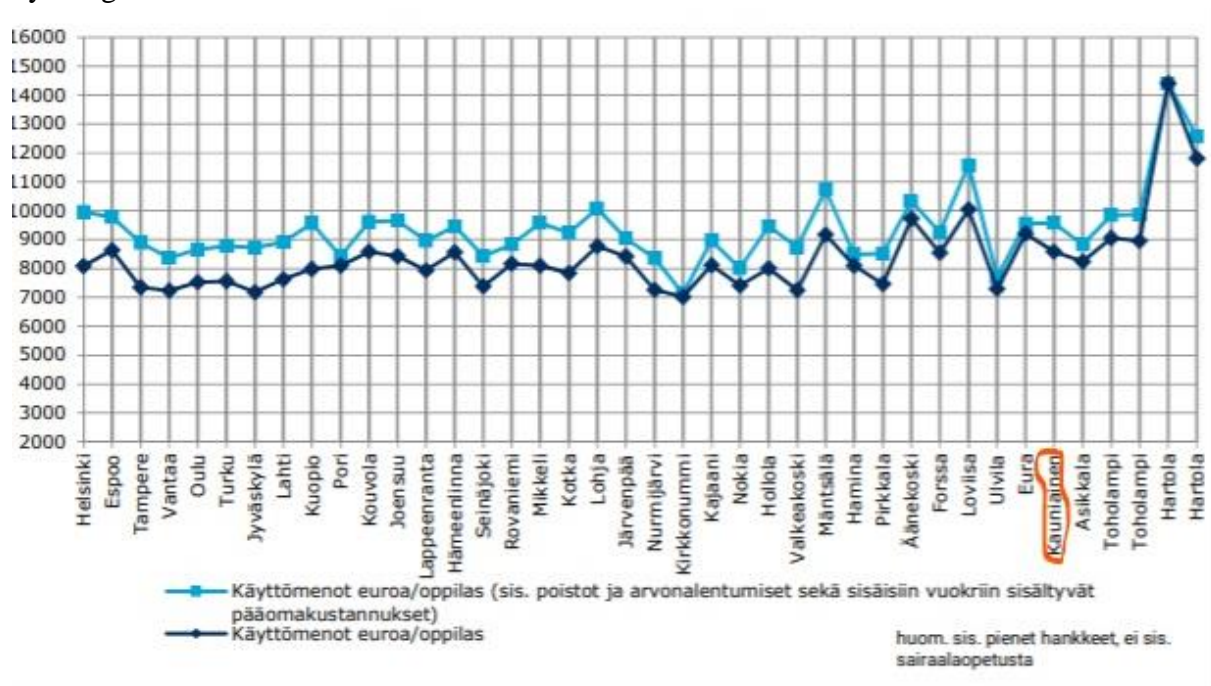
Utöver detta beviljar undervisnings- och kulturministeriet tilläggsfinansiering per elev i den grundläggande utbildningen och finansiering för övrig undervisnings- och kulturverksamhet. Tilläggsfinansiering beviljas t.ex. för förberedande undervisning inför den grundläggande utbildningen som är avsedd för elever med invandrarbakgrund. En skild hemkommunersättning betalas också ut för elever bosatta i andra kommuner.

Utöver språket ökas undervisningskostnaderna också av faktorer som andelen elever som behöver specialundervisning eller skolskjuts. (VATT 2007, 39.) I Grankulla är det särskilt det tvåspråkiga skolsystemet och specialundervisningen som inverkar på undervisningskostnaderna. Kostnaderna för skolskjuts är relativt låga inom båda språkgrupperna. Kostnaderna för skolskjuts 2019 uppgick till sammanlagt 43 700 euro på svenska sidan och aningen mer, 47 600 euro, på finska sidan.

3 Jämförelse med undervisningskostnaderna i andra kommuner

Det framgår av figur 3, nedan, att driftskostnaderna för den grundläggande utbildningen i Grankulla (inklusive avskrivningar, nedskrivningar och kapitalkostnader för intern hyra) uppgick till ca 9 500 euro/elev. Driftskostnaderna i kommuner med under 20 000 invånare låg i medeltal på 9 855 euro per elev, så driftskostnaderna i Grankulla ligger nära medeltalet. (Kouluikkuna, 2018.)

Figur 3. Driftskostnader för den grundläggande utbildningen (euro/elev) och kostnader där intern hyra ingår.

3.1 Jämförelse med kommuner i huvudstadsregionen

Tabellen nedan visar att kostnaderna per elev inom den grundläggande utbildningen ligger på ungefär samma nivå i Esbo och Helsingfors som i Grankulla. Undantaget utgörs av år 2017, då Grankullas kostnader minskade. Kostnaderna i Vanda är tydligt lägre än i de andra kommunerna i huvudstadsregionen (se diagram 1). Grankulla satsar mer på undervisning, skolbespisning och intern administration, medan de andra kommunerna i huvudstadsregionen har högre fastighetsutgifter (se diagram 2).

Diagram 1. Driftskostnader för den grundläggande utbildningen i kommunerna i huvudstadsregionen (euro/elev) (Kouluikkuna)

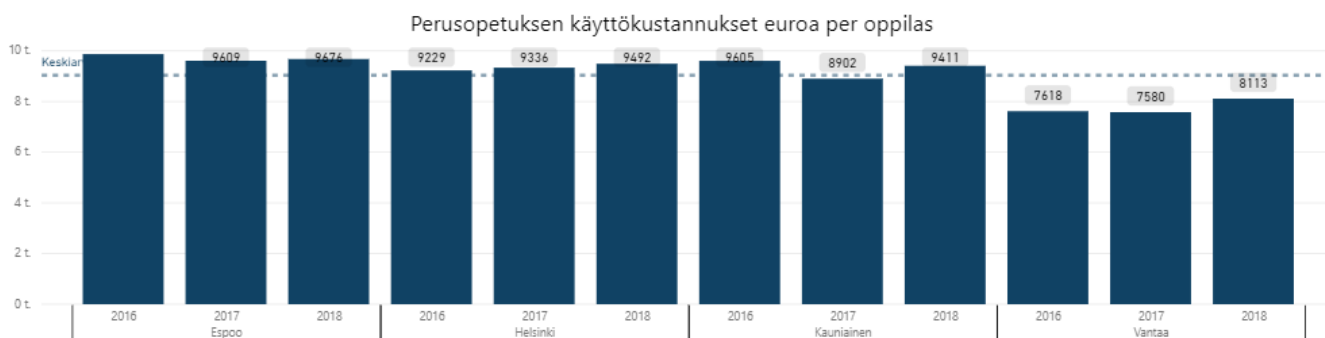
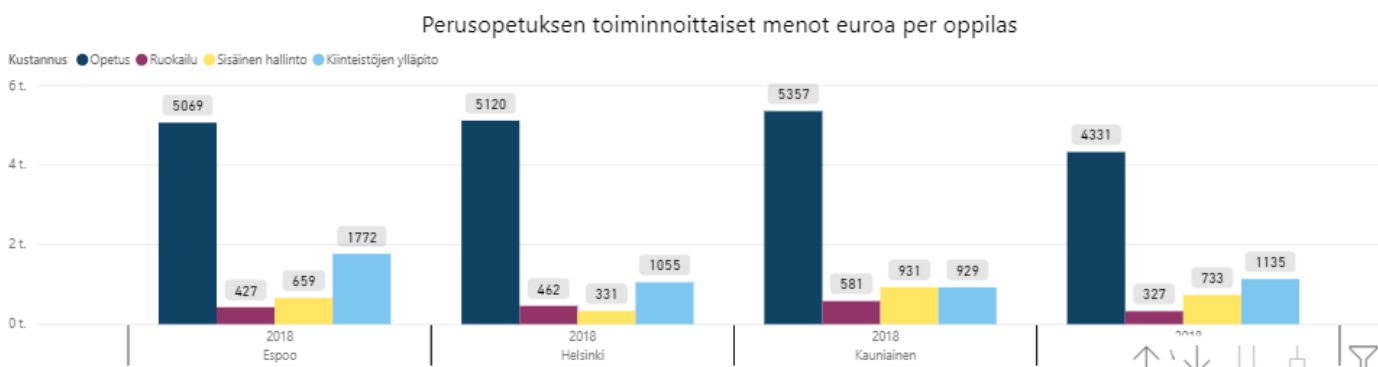

Diagram 2. Verksamhetskostnader för den grundläggande utbildningen i kommunerna i huvudstadsregionen (euro/elev). Diagrammet jämför undervisning, bespisning, intern administration och fastighetsunderhåll. (Kouluikkuna)

Det framgår av diagrammet nedan att Grankulla år 2016 hade reserverat de sammanlagt största resurserna för gymnasieutbildning per elev av alla kommunerna i huvudstadsregionen (se diagram 3). År 2017, då staden gjorde en större nedskärning, sjönk sedan helhetskostnaderna per elev under Esbos nivå. Esbo har höga fastighetskostnader per elev, medan Grankulla satsar främst på själva undervisningen och också på skolbespisningen (diagram 4).

Diagram 3. Resursfördelning inom gymnasieutbildningen i huvudstadsregionen åren 2016–2018. Driftskostnader, euro/studerande. Källa: Kouluikkuna

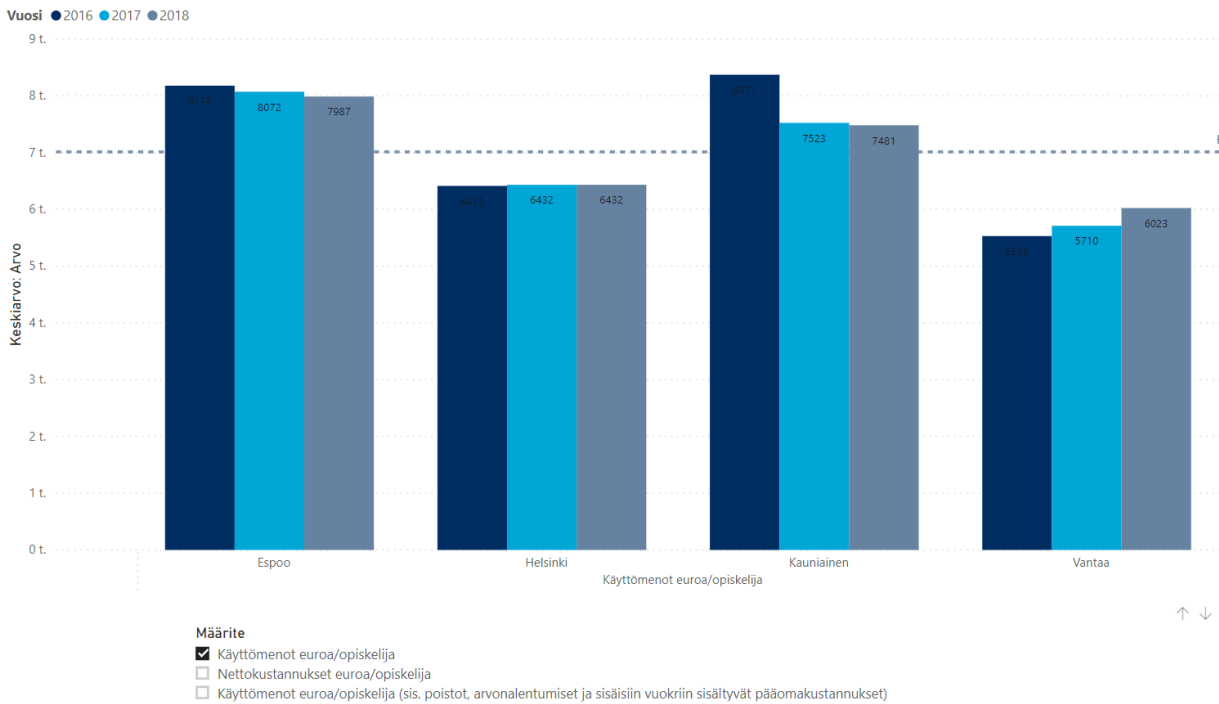
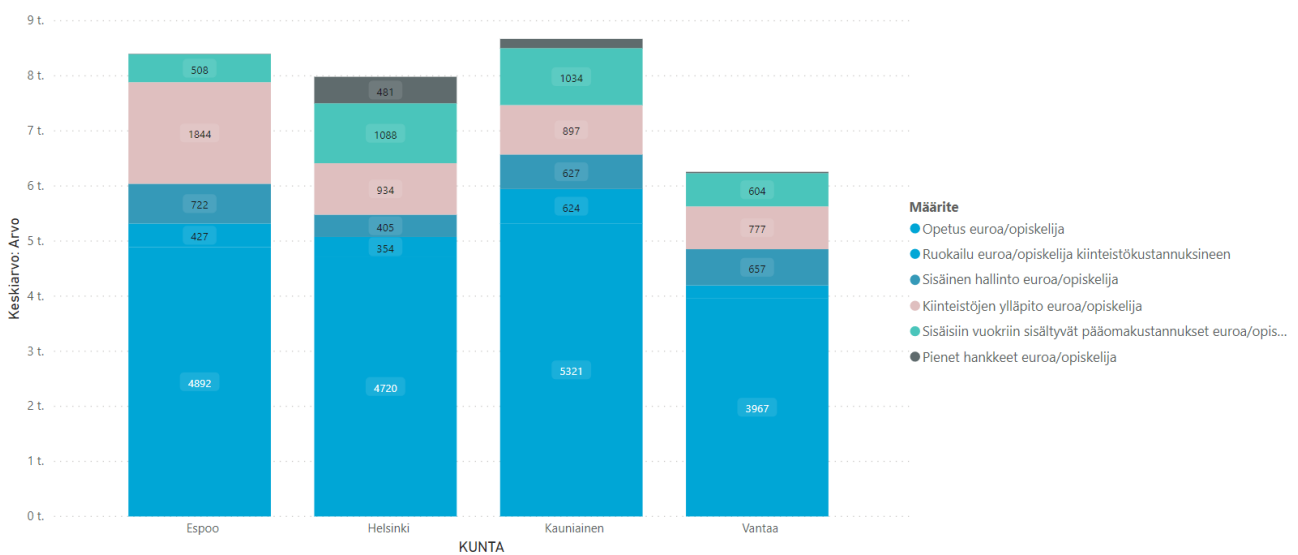

Diagram 4. Resursfördelning inom gymnasieutbildningen åren 2016–2018. Fördelning på undervisning, bespising, fastighetsutgifter, intern administration, fastighetsunderhåll, intern hyra och mindre projekt, euro/studerande. Källa: Kouluikkuna

3.2 Utredning av undervisningskostnaderna i Kyrkslätt

I utredningen av undervisningskostnaderna i Kyrkslätt granskades skillnaderna i kostnader mellan språkgrupperna inom den kommunala dagvården, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen 2006–2010, samt orsakerna till skillnaderna. Det framgick att elevantalet inom den grundläggande utbildningen i Kyrkslätt hade ökat med 251 elever (5,4 %) 2006–2010 och att ökningen hade skett i de finskspråkiga grundskolorna. Under åren 2006–2010

ordnades 61 undervisningstimmar/elev i de finskspråkiga grundskolorna i Kyrkslätt jämfört med 58 undervisningstimmar/elev i de svenskspråkiga. I de svenskspråkiga skolorna var bruttokostnaden per elev i genomsnitt ca 222 euro/elev (4,1 %) högre under denna period än i de finskspråkiga grundskolorna. Personalkostnaderna var den största utgiftsposten inom kostnaderna per elev inom den grundläggande utbildningen för båda språkgrupperna under perioden.

Det framkom i undersökningen att de finskspråkiga tjänsterna i regel hade fördelaktigare kostnader för enskilda prestationer än de svenskspråkiga. Skillnaderna i kostnaderna inom den finsk- och svenskspråkiga grundläggande utbildningen orsakades i huvudsak av personalkostnaderna. Skillnaderna inom gymnasiet anslöt också till fastighetsutgifterna. Utöver de utgiftsposter som nämnts ovan påverkades kostnadsskillnaderna mellan språkgrupperna dessutom särskilt inom basservice med hög volym av den finska sidans ökade servicevolym, vilken i sin tur ledde till mer effektivt utnyttjande av servicenätverket.

Kostnadsskillnaderna kan inte anses vara en följd av olika lagstiftning för de olika språkgrupperna, eftersom bestämmelserna om tillhandahållande av service är likalydande oberoende av språk. Däremot kunde man konstatera att kommunens egna lösningar, oberoende av språk, hade inverkat på servicekostnaderna. Sådana lösningar är t.ex. antalet befattningar inom en enhet, fastigheterna och fastighetskostnaderna.

Produktiviteten inom båda språkgrupperna hade avtagit under perioden 2006–2010. Här avses med produktivitet den grundläggande utbildningens resultat (antal elever som fått undervisning) i relation till insatsen (kostnaderna verksamheten ger upphov till). Utöver en stigande kostnadsnivå står orsakerna till den försämrade produktiviteten på den finska sidan att finna i ökade fasta kostnader till följd av att servicenätverket byggts ut, t.ex. hyra för nya verksamhetslokaler och personalkostnader för nya befattningar. På den svenska sidan anslöt orsakerna till den försämrade produktiviteten till den långsamma ökningen i prestationer, samtidigt som de fasta kostnaderna och kostnadsnivån steg.

Undersökningens fokus låg på undervisningens produktivitet (servicens ekonomiska aspekter och kostnadseffektivitet), vilket gav rätt goda möjligheter att bedöma skillnaderna i kostnaderna för de olika språkgrupperna samt de bakomliggande orsakerna. I och med att metoden var kvantitativ gav den ingen information om undervisningstjänsternas kvalitet (t.ex. inlärningsresultat, nivån på undervisningen inom de olika språkgrupperna). Uppdraget om att en utredning skulle göras omfattade heller inte någon kvalitativ granskning.

Val som grundar sig på värderingar spelar alltid in då man granskar produktiviteten inom offentliga sektorns tjänster. Ett exempel från utredningen i Kyrkslätt är minskningen av grupperna inom den grundläggande utbildningen, som antas leda till en förbättring av undervisningens kvalitet. Samtidigt krävs en ökning av personalresursen, vilket i sin tur ger ökade kostnader. Nya skolbyggnader är ett annat exempel, också det med syfte att förbättra undervisningens kvalitet. Det leder till ökade fasta kostnader, vilket samtidigt ökar priset för prestationen på hela servicenätverkets nivå. Ökningen i de fasta kostnaderna märks dessutom som en tillfällig försämring av effektiviteten och produktiviteten. Åtgärder med syfte att förbättra produktiviteten ska alltid bedömas i relation till olika värderingar.

Utredningen avslutas med ett konstaterande att ett korrekt dimensionerat servicenätverk som byggs ut i rätt tid alltid behövs som grund för ekonomiska, långsiktiga bildningstjänster, trots att kostnaderna för utbyggnad av nätverket höjde kostnaderna för prestationer inom servicen och tillfälligt försämrade servicens produktivitet.

4 Jämförelse av kostnaderna per elev inom den grundläggande utbildningen och gymnasieundervisningen i Grankulla 2017–2019

Lågstadiet

Lågstadiet	2019 (Bokslutet)			2018 (Bokslutet)			2017 (Bokslutet)		
	Mäntymäki	Granhult	Skillnad	Mäntymäki	Granhult	Skillnad	Mäntymäki	Granhult	Skillnad
EUR (€)/elev			(sv-fi)			(sv-fi)			(sv-fi)
personalutg. - lärare	3 841	4 418	577	3 861	4 278	417	3 748	4 031	283
personalutg. -övriga	541	683	142	365	652	287	459	763	304
köp av tjänster, material o. förnödenh., övriga verksamhetskostn.	606	707	101	709	580	-129	836	677	-159
interna utgifter – hyra för fastigheter	1 237	1 602	365	1 217	1 539	322	1 409	1 694	285
interna utgifter – bespisning, städning, övrigt	859	895	36	791	878	87	734	732	-2
verksamhetsutgifter sammanlagt:	7 082	8 305	1223	6 944	7 927	983	7 186	7 897	711
verksamhetsintäkter	128	28	-100	5	33	28	46	9	-37
verksamhetsbidrag	6 955	8 278	1323	6938	7894	956	7 140	7 888	748
Elevantal i medeltal	440	367	-73	439,4	378	-61	422	392	-30
Gruppstorl. i medeltal									
- allmänna ämnen	17,9	18,3	0	18,2	17,7	0	18,5	18,4	0
- praktiska ämnen	14,8	18,3	3	15,5	17,7	2	15,0	18,4	3
Specialundervisning (1000 EUR)	193	247	54	198	239	41	205	193	-12
S2 undervisning (1000 EUR)	25			35			12		
Förberedande undervisning (1000 EUR)							61		
Personalantal (Budgeten)	42,0	43,0	1	39,0	43,0	4	37,0	48,0	11

Skillnaden är rätt stor mellan verksamhetsbidraget per elev i de finska och svenska lågstadierna: åren 2017–2019 varierar skillnaden mellan 748–1323 euro. Förklaringen ligger i att Mäntymäen koulu har nästan 100 elever fler än Granhultsskolan, vilket ger Mäntymäki stordriftsfördelar. Elevantalet i Granhultsskolan har minskat under de senaste åren, medan det har ökat i Mäntymäen koulu. Trots det har skolorna i stort sett samma antal lärare. Mäntymäen koulu har en personal på 45,5 personer

jämfört med 43,5 personer i Granhultsskolan (Budgeten 2020, personaldelen). Granhultsskolan har därmed fler lärare i proportion till elevantalet, vilket ger högre personalkostnader per elev. Antalet lärare i Granhultsskolan ska minska under 2020, vilket ger besparingar på lång sikt. Inom den svenskspråkiga undervisningen minskar antalet befattningar (-1 klasslärare) till följd av ett lägre elevantal från hösten 2020 (budgeten 2020).

Enligt tabell 4, nedan, uppvisar lågstadierna inga större skillnader i lärarnas antal övertidstimmar eller i den årliga summan av övertidsarvodena. Övertidsarvodena i Mäntymäen koulu är endast lite högre.

Tabell 4. Lågstadielärarnas övertidstimmar och övertidsarvoden sammanlagt (SPB 2019).

	VT övertidstimmar tot. (h)	HT övertidstimmar tot. (h)	Övertidsarvoden under året tot. (euro)
Mäntymäki	53,1	53,1	60 784
Granhult	52,5	52,5	60 360

Det bör nämnas i detta sammanhang att Granhultsskolan i själva verket har större undervisningsgrupper. Mäntymäen koulu har S2-undervisning (finska som andra språk), vilket Granhultsskolan inte har, men i stället har Granhultsskolan mofi-undervisning (modersmålsinriktad finska). Granhultsskolan har högre fastighets- och städutgifter. Kostnaderna kommer att gå att få ner då den svenska förskoleundervisningen flyttar in i Granhultsskolans lokaler. Då skolfastigheten får fler användare kan lokalerna utnyttjas mer effektivt vilket ger lägre fastighetskostnader per elev.

Timfördelningen inom den finskspråkiga och svenskspråkiga undervisningen är olika (se tabellerna 5 och 6). Timfördelningen minskades inom både den finskspråkiga och svenskspråkiga grundläggande utbildningen i en sparåtgärd 2017. Enligt timfördelningen på finska sidan har årskurserna 1–9 sammanlagt 236–250 årsvekotimmar (åvt), beroende på elevens ämnesval (SOV 8.12.2016 § 99). På svenska sidan har den grundläggande utbildningen 244 årsvekotimmar (SUS 8.12.2016 § 97). Enligt Statsrådets förordning är undervisningen 222 åvt.

Timfördelningen på finska och svenska sidan skiljer sig också ifråga om språkprogrammen. På finska sidan kostar språkprogrammet mer. Inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen tillämpas två olika timfördelningar, eftersom språkbadsundervisningen har en egen. Inom språkbadsundervisningen inleds A1-språket svenska i åk 1. De svenska skolorna har ingen språkbadsundervisning, men bland språken ingår modersmålsinriktad finska. I de svenska skolorna är det första språket (A1) alltid finska, medan de övriga språken (A2, B2) inleds först senare. I stadens finska skolor har eleverna ett större språkutbud.

Tabell 5. Timfördelningen inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen (2017)

Tuntijako 2017

Vuosiluokka	vi1	vi2	vi3	vi4	vi5	vi6	vi7	vi8	vi9	Kauniainen	LISÄTUNNIT	VN asetus
AI	7	7	5	5	4	4	3	3	4	42		42
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	3	3	19	1vvt vi2, 1vvt vi8	16
B1-kieli							2	2	2	8	2vvt vi7-9	6
MA	3	3	4	4	4	3	4	3	4	32		32
Ympäristö- ja	2	2	2	3	3	2				14		14
BG							2	2	3	7		7
FK							2	3	2	7		7
TETI							0,33	1,67	1	3		3
UE/ET/VO/UI	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10		10
HI, YHT				1	2	2	2	2	3	12		12
MU	1	2	1	1	1	1	1	2		9	1vvt vi2	8
KU	2	1	1	2	1	1	2			10	1vvt vi1	9
KA	2	2	1	2	1	1	3			12	1vvt vi7	11
KO							3			3		3
LI	2	2	3	2	2	3	2	3	2	21	1vvt vi3	20
TAITO-TAIDE-VALINNAISET			2	1	2	2		3	2	12	1vvt vi6	11
OPO							0,66	0,67	0,67	2		2
Oppilaan hyvinvointi							0,33	0,33	0,34	1	1vvt lv7-9	
VALINNAISAINIET					1	2		3	3	9		9
YHT	21	21	23	24	25	26	31,32	30,67	31,01	233		222
A2 (vapaaehtoinen)				2	2	2	2	3	2	13	1vvt vi8-9	12
B2-kieli (vapaaehtoinen)								2	2	4	sisällytetään valinnaisaineisiin	4
YHT								33,67	33,01	246		
Yli minimin	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2		

Tabell 6. Timfördelningen inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen (2016)

TIMFÖRDELNING I GRANKULLA from hösten 2016 i åk 1-6 och from hösten 2017 i åk 8

Ämne	Årskurs								
Årskurs	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Modersmål och litteratur	7	7	5	5	5	6	3	3	4
A1-språk (finska)	1	1	2	2	2	2	2	3	3
B1 svenska									
Matematik	3	4	4	4	4	4	4	3	4
Ömgivningslära	2	2	2	2	3	3			
Biologi och geografi							2	2	3
Fysik och kemi							2	3	2
Hälsokunskap							1	1	1
Religion och livsåskådning	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Historia och samhällslära				1	1	3	2	2	3
Musik	1	2	2	2	1	2	2	0	0
Bildkonst	2	1	1	1	2	1	2	0	0
Slöjd	2	2	2	2	2	1	2	0	0
Gymnastik och idrott	2	2	3	3	3	2	2	3	2
Huslig ekonomi							3	0	0
Elevhandledning							2/3	1/3	1
Tillval konst och färdighet								3	2
välstånd							1/3	1/3	1/3
Valbara ämnen						1 slöjd	1	4	3
	21	22	23	23	24	26	30	28,67	29,33333
A2-språk (Eng,Ty)					2	2	2	2	2
B2=21									
frivilligt A2= 23									
Summa	21	22	23	25	26	28	32	30,67	31,33

Inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen finns ett stort antal elever vars modersmål är ett annat än finska eller svenska, vilket innebär att undervisningen i finska som andraspråk ökar årligen. På finska sidan finns förberedande undervisning och flerformsundervisning för elever med invandrarbakgrund, medan svenska sidan inte har dessa former av undervisning. Hösten 2020 börjar

förberedande undervisning också för första gången inom den svenskspråkiga undervisningen. I de finskspråkiga skolorna finns tre smågrupper för specialundervisning. På svenska sidan finns inga specialklasser, utan elever som fått beslut om särskilt stöd är integrerade i den allmänna undervisningen.

I Granhultsskolan finns en större andel elever med intensifierat stöd (se tabell 7).

Tabell 7. Andelen elever i specialundervisning (%).

		2019	2018	2017	2016	2015	2014
Mäntymäki							
	Allmänt stöd (alla elever)						
	Intensifierat stöd	11	12	10	7	7	7
	Särskilt stöd	5	3	3	1	0	0
Granhultsskolan							
	Allmänt stöd (alla elever)						
	Intensifierat stöd	18	17	13	14	14	15
	Särskilt stöd	2	2	3	3	3	3

Högstadiet

	2019 (Bokslutet)			2018 (Bokslutet)			2017 (Bokslutet)		
	Kasa- vuori	Hagel- stam	Skillnad (sv-fi)	Kasa- vuori	Hagel- stam	Skillnad (sv-fi)	Kasa- vuori	Hagel- stam	Skillnad (sv-fi)
Högstadiet									
EUR (€)/elev			(sv-fi)			(sv-fi)			(sv-fi)
personalutg. - lärare	5 989	5 945	-44	5 684	5 617	-67	5 462	5 140	-322
personalutg. -övriga	280	426	146	288	359	71	394	427	33
köp av tjänster, material o. förnödenh., övriga verksamhetskostn.	765	896	131	791	738	-53	757	646	-111
interna utgifter – hyra för fastigheter	1 506	1 904	398	1 503	2 126	623	1 188	1 993	805
interna utgifter – bespisning, städning, övrigt	1 012	1 023	11	929	1 000	71	851	803	-48
verksamhetsutgifter sammanlagt:	9 553	10 193	640	9 195	9 840	645	8 653	9 008	355
verksamhetsintäkter	78	115	37	66	177	111	93	244	151
verksamhetsbidrag	9 475	10 078	603	9 128	9 663	535	8 560	8 764	204
Elevantal i medeltal	340	327	-13	341,6	338	-3	346	364	18

Gruppstorl. i medeltal									
- allmänna ämnen	17,8	18,2	0	17,9	18,2	0	18,0	19,0	1
- praktiska ämnen	14,9	16,0	1	15,0	15,6	0	15,9	16,3	0
Antal som fått avgångsbetyg	117	113	-4	108	125	17	113	107	-6
Specialundervisning(1000 EUR)	184	174	-10	176	165	-11	180	139	-41
S2-undervisning (1000 EUR)	21			13			32		
Förberedande undervisning (1000 EUR)									
Personalantal (Budgeten)	38,7	38,0	0	38,7	38,0	0	39,0	43,0	4

Skillnaden i verksamhetsbidrag per elev mellan Kasavuoren koulu och Hagelstamska skolan varierar mellan 204– 603 euro åren 2017–2019. Förklaringen ligger i skillnader i de interna utgifterna, dvs. fastighets- och städkostnader. Inom själva undervisningen är skillnaden liten. Kasavuoren koulu har en personal på 36,5 personer jämfört med 39,5 vid Hagelstamska skolan (Budgeten 2020, personaldelen).

Hagelstamska skolan har något större undervisningsgrupper än Kasavuoren koulu. Trots att Hagelstamska skolan har färre elever har skolan fler lärare än Kasavuoren koulu.

Enligt tabell 8 arbetar lärarna vid Hagelstamska skolan ca 10 fler övertidstimmar. Övertidsarvodena sammanlagt på årsnivå blir ca 4 500 euro. Kasavuoren koulu har högre utgifter för övertidsarvoden.

Tabell 8. Högstadielärarnas övertidstimmar och övertidsarvoden sammanlagt (SPB 2019).

	VT övertidstimmar tot. (h)	HT övertidstimmar tot. (h)	Övertidsarvoden under året tot. (euro)
Kasavuori	87,3	78,6	114 606
Hagelstam	88,1	88,1	110 131

Hagelstamska skolan har en högre andel elever som får intensifierat stöd och särskilt stöd. På den svenska sidan är specialeleverna integrerade i de allmänna undervisningsgrupperna, medan det finns skilda specialgrupper för dem på den finska sidan. Tjänster inom specialundervisningen köps också från andra kommuner. Som helhet är skillnaderna små mellan de specialundervisningstjänster som köps till de svenskspråkiga och de finskspråkiga skolorna, se tabellen nedan. Däremot är skillnaden i kostnaderna stor om man granskar tjänster inom specialundervisningen som omfattas av läroplikten. Specialundervisningstjänster på finska köps av andra kommuner till en summa på ca 76 000 euro för 32 elever (av vilka 20 vid Espoo International School och således inte är elever med beslut om särskilt

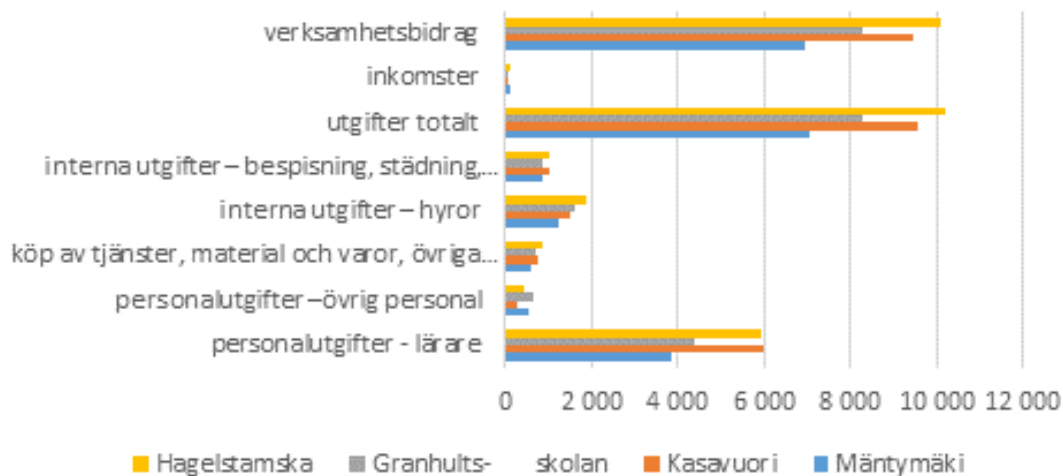

stöd). Specialundervisningstjänster på svenska köps med ca 109 000 euro för 5 elever. De svenska tjänsterna kostar således avsevärt mer per elev.

Tabell 9. Andelen elever i specialundervisning (%) och köpta tjänster inom specialundervisningen (euro).

Andelen specialelever (%)		2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kasavuoren koulu							
	Allmänt stöd						
	Intensifierat stöd	10	10	6	6	6	7
	Särskilt stöd	5	3	3	2	2	2
Hagelstamska skolan							
	Allmänt stöd						
	Intensifierat stöd	15	17	16	20	17	14
	Särskilt stöd	6	5	3	2	2	3
Specialundervisningstjänster – Köpta från andra kommuner/staten (1000 euro) (Bokslutet)	Svenska ”övriga skolv.”	191	185	170	168		
		(av vilket undervisning inom läroplikten 109 000e)					
	Finska ”övriga skolv.”	182	216	143	171		
		(av vilket undervisning inom läroplikten 76000)					

Kostnader inom den grundläggande utbildningen (euro/elev) (BS 2019)

Gymnasierna

	2019 (Bokslutet)			2018 (Bokslutet)			2017 (Bokslutet)		
	Lukio	GGs	Skillnad (sv-fi)	Lukio	GGs	Skillnad (sv-fi)	Lukio	GGs	Skillnad (sv-fi)
Gymnasieutbildning									
EUR (€)/elev									
personalutg. - lärare	4 356	4 950	594	4 300	4 840	540	4 501	4 901	400
personalutg. -övriga	0	0	0	15	0	-15	95	122	27
köp av tjänster, material o. förnödenh., övriga verksamhetskostn.t	356	969	613	339	1 093	754	430	921	491
interna utgifter – hyra för fastigheter	1 607	1 825	218	1 572	1 893	321	1 172	1 914	742
interna utgifter – bespisning, städning, övrigt	923	892	-31	868	931	63	912	909	-3
verksamhetsutgifter sammanlagt:	7 241	8 637	1396	7 094	8 757	1663	7 109	8 766	1 657
verksamhetsintäkter	136	667	531	153	810	657	154	685	531
verksamhetsbidrag	7 105	7 971	866	6940	7947	1007	6 955	8 081	1126
Elevantal i medeltal	412	301	-111	422	297	-125	395	294	-101
Gruppstorl. i medeltal									
- obligatoriska kurser -	25,1	23,0	2	25,2	24,1	-1	24,4	24,0	0
- fördjupande kurser	16,7	19,0	2	18,2	19,2	1	18,2	17,9	0

Studenter	133	91	-42	121	90	-31	111	100	-11
Specialundervisning (1000 euro)	0	35	35	0	27	27			
S2-undervisning (1000 euro)	0								
Personalantal (Budgeten)	28,0	25,0	-3	28,0	25,0	-3	29,0	30,0	1

Skillnaden mellan finska gymnasiet och GGS:s verksamhetsbidrag per studerande varierar mellan 866–1126 euro under åren 2017–2019. Skillnaden är stor, men den har minskat under senare år. I budgeten 2020 förutses skillnaden bli 644 euro, vilket innebär att den minskat med nästan hälften sedan 2017.

Det finska gymnasiet kostnader per studerande har minskat avsevärt under några år (2015–2018), se tabell 10. Verksamhetens effektivitet har förbättrats tack vare ett ökat elevunderlag, men stadens sparåtgärder 2017 har också spelat in. Antalet undervisningsgrupper i obligatoriska ämnen har skurits ned, vilket har lett till större grupper. Också de tillämpade och fördjupade kurserna har påverkats och där har minimigruppstorleken 8 studerande tillämpats. Undantagsarrangemang har gjorts i korta främmande språk och vissa andra ämnen för att ge möjlighet till undervisning i mindre grupper (olika grupper har t.ex. slagits ihop). (Utkastet till gymnasieprogrammet 2020).

Tabell 10. Verksamhetsbidrag per studerande i Kauniaisten lukio fr.o.m. 2015 (Källa: boksluten 2015–2018).

Bokslutet	Verksamhetsbidrag/elev	Elevantal
2015	7680	377
2016	7674	380
2017	6955	395
2018	6940	422
2019	7105	412
2020 (TAE)	7504	415

Verksamhetsbidraget per elev minskade avsevärt i Kauniaisten lukio samtidigt som antalet studerande ökade under åren 2015–2018. År 2019 minskade antalet något och verksamhetsbidraget ökade. Enligt budgetprognosen 2020 fortsätter verksamhetsbidraget att öka medan studerandantalet stiger något.

Tabell 11. Verksamhetsbidrag per studerande i Gymnasiet Grankulla samskola 2015–2018. Källa: boksluten 2015–2018.

Bokslutet	Verksamhetsbidrag/elev	Elevantal
2015	8684	288
2016	8826	294
2017	8081	294
2018	7947	297
2019	7971	301
2020 (TAE)	8148	299

GGs:s verksamhetsbidrag ökade från år 2015 till 2016 medan antalet studerande ökade något. Mellan 2017 och 2019 sjönk verksamhetsbidraget lite, men jämnt, medan studerandeantalet ökade med några få studerande. Ändringarna i antalet studerande har varit mycket små under åren 2015–2019 och prognosen för 2020 tyder inte på större förändringar.

Räknat enligt det sammanlagda antalet kurser på GGS (undervisning samt ersättning för andra uppgifter) har de s.k. gymnasieresurserna minskat med ca 11 procent från läsåret 2011–2012 till läsåret 2019–2020. Sedan sparåtgärderna 2017 har GGS (tabell 11) försökt bromsa en motsvarande procentuell nedskärning av undervisningen genom att dra in en del av den övriga verksamheten, genom att inte betala ersättning för vikariat och genom att betala mindre arvoden för andra uppgifter. Arvodena är mindre på GGS än på många andra gymnasier. Tack vare åtgärderna har man fått minskningen av kurser att stanna på 7 procent, på bekostnad av den övriga verksamheten. (Gymnasieprogrammet 2020).

Fastighets- och städutgifterna är högre vid GGS. Undervisningskostnaderna är högre vid GGS och grupperna mindre än i det finska gymnasiet, även om kursutbudet (se tabell 12) är bredare på finska sidan. Detta bör bearbetas i det kommande gymnasieprogrammet.

Tabell 12. Kursutbudet läsåret 2019–2020

Obligatoriska kurser (st.)		Fördjupande kurser (st.)		Skolspecifika		Sammanlagt (st.)	
				fördjupade/tillämpade kurser (st.)			
GGs	Lukio	GGs	Lukio	GGs	Lukio	GGs	Lukio
217,8	276	91,5	153	65,1	60	374,4	489

Gymnasiernas planerade kursutbud jämfört med den gällande timfördelningen visas i tabell 13. I tabellen visas gymnasiernas timfördelning (Statsrådets förordning 942/2014), de skolspecifika kurser som utskotten har godkänt samt de kurser gymnasierna erbjuder läsåret 2019–2020 i olika kurskategorier. Ur tabellen framgår bl.a. att språkprogrammen kräver resurser oberoende av gymnasiernas storlek. Skillnaden i resursfördelningen mellan gymnasiernas A- och B-språk är också värd att notera; den avspeglar det andra inhemska språkets position i de olika språkgrupperna. Kursutbudet i A-språk motsvarar 20 procent av kurserna GGS erbjuder. Motsvarande tal för Kauniaisten lukio är 14 procent. I båda skolorna utgör det sammanlagda kursutbudet inom A- och B-språk 25 procent av hela kursutbudet.

Här kan också satsningen på matematik nämnas (14 % av hela kursutbudet), särskilt i jämförelse med humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen (20 % av hela kursutbudet), som omfattar dubbla antalet obligatoriska och fördjupande kurser jämfört med matematiken. Antalet parallella grupper inom varje kurs är starkt bundet till tillgången på lokaler och klassrummens storlek i gymnasiet. (Gymnasieprogrammet 2020).

Tabell 13. Den nationella timfördelningen och kursutbudet i stadens gymnasier. ** Businesskurserna GNet, gemensamma IKT-kurser

Läroämne eller ämnesgrupp	Obligatorisk Fördjupad		Skolvisa fördjupade/ tillämpade*		Kurser planerade för 2019-2020						Totalt GGs Lukio	
			GGs	Lukio	Obligatoriska		Fördjupade		Skolvisa			
					GGs	Lukio	GGs	Lukio	GGs	Lukio		
Modersmål och litteratur	6	3	7	6	24	31	6	12	9	2,5	39	45,5
A-språk	6 2										72,6	67,5
Finska			2		12		2		2		16	0
Mofi			2		12		1		2,8		15,8	0
Engelska			3	2	28	32	4	10	4	6	36	48
Svenska				3			9	5			0	14
Tyska			2	1	4,8	3		1,5		1	4,8	5,5
B-språk											22	56,5
Svenska	5	2		3			21	4	2		0	27
övriga B-språk	B2, B3 8, 8		B2-B3								0	0
Tyska				3-5			7,2	7			7,2	7
Franska				2-4			7,6	8			7,6	8
Ryska				1-3			0	5,5			0	5,5
Spanska				2-4			7,2	9			7,2	9
Matematik											51	70
gemensam kursshelhet	1				4	5					4	5
kort lärokurs	5	2	3	5	5	9	2	4	1	4	8	17
lång lärokurs	9	3	4	8	27	36	7	8	5	4	39	48
Miljö och naturvetenskaper											62	74
Biologi	2	3	2	3	7	10	6	5,5	3	1,5	16	17
Geografi	1	3	3	2	5	5	3	6	1	2	9	13
Fysik	1	6	3	3	4	5	14	17	6	3	24	25
Kemi	1	4	1	2	5	6	7	11	1	2	13	19
Humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnen											76	99,5
Filosofi	2	2	1	3	7	10	0	2		0,5	7	12,5
Psykologi	1	4	2	4	4	5	4	6	2	3,5	10	14,5
Historia	3	3	6	4	12	15	3	5	5	2	20	22
Samhällslära	3	1	4	9	12	15	2	2	8	8,5	22	25,5
Religion/livsåskådningskunskap												
Ev.lut.	2	4	2	2	9	10	0	3			9	13
Ort. rel.					1	1					1	1
Livsåskådning					1	1					1	1
Hälsokunskap	1	2	3	2	4	5	1	3	1	2	6	10
Konst- och färdighetsämnen		3									34,3	51
Gymnastik	2	3	6	6	8	12	2	4	4,5	6	14,5	22
Musik	1-2	2	2	7	8	9	0	0,5	0,8	1,5	8,8	11
Bildkonst	1-2	2	4	6	6	11	3	2	2	5	11	18
Temastudier		3	4-18	20			2,5	12	3**		5,5	12
Studiehandledning	2		2	1	8	10			1		9	10
ICT			3	9					3	3	3	3
					217,8	276	91,5	153	65,1	60	374,4	489

GGs har fler lärare i proportion till elevantalet än Kauniaisten lukio. Det finska gymnasiet har en personal på 29 personer mot 26 på GGS (Budgeten 2020, personaldelen).

Enligt tabell 14, nedan, gör lärarna i Kauniaisten lukio ca 45 timmar mer övertid än GGS:s lärare. På finska sidan är kostnaderna för övertidstimmar sammanlagt ca 66 816 euro högre.

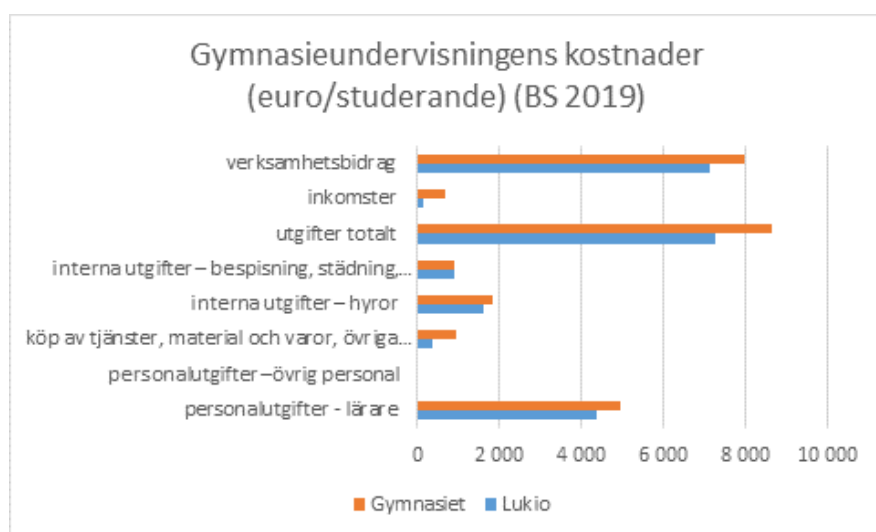
Tabell 14. Gymnasielärarnas övertidstimmar och övertidsarvoden sammanlagt (SPB 2019).

VT övertidstimmar tot. (h)	HT övertidstimmar tot. (h)	Övertidsarvoden under året tot. (euro)
----------------------------------	-------------------------------	---

Lukio	102,2	102,2	153 101
GGs	57,1	55,8	86 285

Det utgör en ekonomisk utmaning för GGS att kunna ordna undervisning i t.ex. små språk. Grupperna blir mycket mindre än på finska sidan, där gymnasiet är mycket större (415 studerande jämfört med 299 på GGS år 2020), och därmed har avsevärda stordriftsfördelar.

GGS verksamhetsbidrag ökas av att skolan har högre verksamhetsintäkter än det finska gymnasiet. Verksamhetsintäkterna består av finansiering från stiftelsen.

Den ekonomiska utredningen i gymnasieprogrammet

Gymnasieprogrammet (utkast 2020) har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av undervisningscheferna och gymnasiernas rektorer. Målet med gymnasieprogrammet är att lyfta fram olika lösningar som skulle upprätthålla gymnasiernas attraktionskraft samt möjliggöra en fortsatt hög undervisningskvalitet i Grankulla.

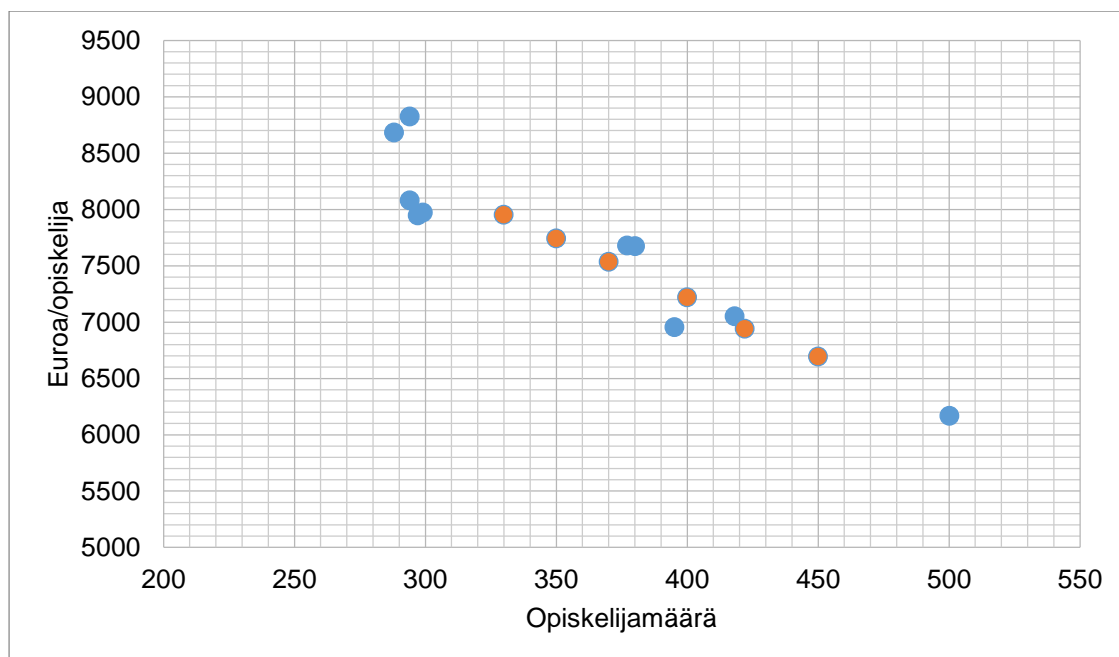
I gymnasieprogrammet beskrivs både nuläget i Grankullagymnasierna och utvecklingsidéer för framtiden. I kapitlet som behandlar nuläget, presenteras det ekonomiska läget med information om resursfördelning, statsandelar, verksamhetsbidrag per elev samt andelen utsocknes studerande. Efter översikten över nuläget presenteras större gymnasier som en av utvecklingsidéerna, dvs. en lösning där gymnasierna är tänkta att ha fler studerande än i nuläget.

I slutrapporten om enhetsskolan (fullmäktige 7.11.2016 § 54) lyfts möjligheten fram att gymnasierna i Grankulla kunde förbättra lönsamheten och sänka enhetspriset genom att öka antalet studerande och gruppstorlekarna. Den dåvarande genomsnittliga gruppstorleken var 19 studerande jämfört med 20,5 i nuläget (SUUS 22.10.2019 § 78). Enligt rapporten kunde

Kauniaisten lukio öka antalet studerande till 450 eller 500 och GGs till 330–345 under förutsättning att lokalerna räcker till. Det framgår att under de dåvarande omständigheterna hade ökningen av studerande från 375 till 500 lett till en kostnadsökning i Kauniaisten lukio på 93 000 euro per år, men inkomsterna i form av statsandelar hade ökat mycket mer, med 590 000 euro per år. Lösningen hade som grund att Mäntymäen koulu skulle renoveras för gymnasiets behov.

Utvecklingen av det finska gymnasiets verksamhetsbidrag visar att kostnaderna minskar när elevantalet stiger. Den positiva kostnadsutvecklingen torde fortsätta om elevantalet ökar till 500 studerande (diagram 5, nedan). Detta grundar sig på att ett större antal studerande ger fullsatta grupper också i korta främmande språk, vissa realämnen samt i konstämnen och praktiska ämnen, utan att fler grupper behöver grundas.

Diagram 5. Prognos för kostnaderna per studerande (rött) ifall antalet studerande ökar, utgående från kostnaderna år 2015–2019 i stadens gymnasier (blått). Korrelationskoefficienten för sambandet mellan antalet studerande och kostnader per studerande är -0.89 för åren 2015–2019 (Boksluten 2015–2018, Budgeten 2019).

Enligt prognosen kunde också GGs ha nytta av ett ökat antal studerande för att få ned kostnaderna. Här är det dock viktigt att beakta att inverkan från ökningen i elevantalet är icke-lineär, så som redan har konstaterats i kapitel 2.1 i anslutning till stordriftsfördelarna. Kostnaderna minskar inte rätlinjigt och kontinuerligt, utan effekten planar ut. Om elevantalet ökas alltför mycket orsakar det till slut mer kostnader eftersom man då behöver fler grupper, lokaler och lärare. (Utkastet till gymnasieprogrammet 2020).

5 Sammanfattning

I denna utredning har en granskning utförts av skillnaderna i utgifter mellan den finskspråkiga och den svenskspråkiga grundläggande utbildningen och de båda gymnasierna i Grankulla stad samt faktorer som kan ligga bakom skillnaderna. Det framkom i undersökningen att de finskspråkiga tjänsterna i regel hade fördelaktigare kostnader för enskilda prestationer än de svenskspråkiga. Med andra ord är kostnaderna per elev (verksamhetsbidraget) högre i de svenskspråkiga skolorna.

Vid en jämförelse av kostnaderna mellan skolorna bör man ta i beaktande Grankullas tvåspråkiga utbildningssystem, där svenska är ett minoritetsspråk. Undervisningskostnader är även enligt internationell forskning högre för minoritetsspråk än för majoritetsspråk, eftersom det blir dyrare att ordna undervisning för mindre elevantal och mindre grupper. Större skolor drar nytta av stordriftsfördelar.

Den svenskspråkiga undervisningen har högre personalkostnader än den finskspråkiga. Här spelar verksamhetens skala in, dvs. elevantalet, i och med att den svenskspråkiga undervisningen (lågstadiet och gymnasiet) har färre elever. Högstadierna är ungefär lika stora och deras personalkostnader ligger också på samma nivå.

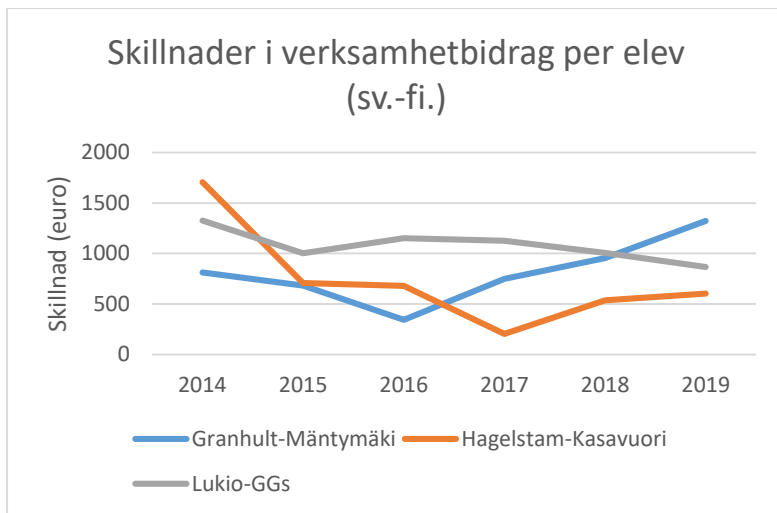
På svenska sidan kostar köp av tjänster mer och särskilt gymnasiets kostnader är högre. Kostnaderna för specialundervisning är också högre på för det svenska lågstadiet och gymnasiet. Specialundervisning köps dessutom av andra kommuner, och dylika kostnader förs in på annat ställe (övrig skolverksamhet). De köpta tjänsterna inom specialundervisningen på svenska är klart dyrare per elev.

De svenska skolorna har också något större kostnader i sina interna utgifter (hyra för fastigheter, städning). I de finska skolorna utnyttjas skolfastigheterna mer effektivt tack vare det högre elevantalet, vilket också ger lägre fastighetsutgifter räknat per elev. På den svenska sidan kommer fastighetsutgifterna att kunna minskas efter att den svenskspråkiga förskoleundervisningen flyttar in i Granhultsskolan.

Figur 6, nedan, visar att skillnaden i verksamhetsbidrag per elev mellan de finsk- och svenskspråkiga skolorna har gått att minska sedan 2014. Skillnaden mellan lågstadierna började öka igen fr.o.m. 2016. Orsaken ligger i att Mäntymäen koulus elevantal ökade medan Granhultsskolans elevantal minskade. En minskning kunde ses ända fram till 2017 för högstadierna. Sedan dess har det skett en liten men rätt jämn ökning. Skillnaden i gymnasiernas verksamhetsbidrag per elev har hållits relativt oförändrad, dock med en tendens att minska sedan 2016.

Figur 6. Skillnaden i de svensk- och finskspråkiga skolornas verksamhetsbidrag per elev (skillnad sv-fi).

Enligt Grankullas budgetprognos 2020 skulle skillnaden i lågstadiernas verksamhetsbidrag bli ca 900 euro, vilket är mindre än under de föregående två åren. Skillnaden kan antas minska ytterligare efter att den svenskspråkiga förskoleundervisningen flyttar in i Granhultsskolan. Skillnaden i högstadiernas verksamhetsbidrag uppskattades bli ca 580 euro, dvs. i linje med tidigare år. Enligt prognosen fortsätter skillnaden mellan gymnasierna att minska i jämn takt och skillnaden år 2020 skulle bli ca 640 euro. (Budgeten 2020).

Källor

Aaltonen, Kirjavainen, Moisio, Ollikainen, Perusopetuksen, lukioiden ja ammatillisen peruskoulutuksen tuottavuus ja tehokkuus – loppuraportti, VATT 2007. Saatavilla osoitteessa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148607/t135.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
Aaltonen, Kirjavainen, Moiso, Efficiency and productivity in Finnish comprehensive schooling 1998-2004, VATT 2006.

Boileau Francois, Commissioner for French Language Services in Ontario, Legislative Assembly of Ontario. (helmikuu 2017)

Häggman Johan, Policy advisor, Federal Union of European Nationalities (FUEN), Researcher Université catholique de Louvain (helmikuu 2017, haastattelu 6.8.2020)

Kauniaisten kaupunginhallituksen asettama työryhmä: Yhtenäinen peruskoulu – loppuraportti 2015. Saatavilla osoitteessa: <http://kauniainenfi.oncloudos.com/kokous/20162362-3-5.PDF>
Kuntaliitto 2020. Kustannusrakenne. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Learning and Skills Network 2006 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED502039.pdf>

Martin Agneta, Maalahden sivistystoimenjohtaja (7.8.2020)

Schleicher Andreas OECD 2018. World Class, How to Build a 21st Century School System. Saatavilla osoitteessa: https://read.oecd-ilibrary.org/education/world-class_9789264300002-en#page48

Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020-2022, Kauniaisten kaupunki (KV hyväksynyt 11.11.2019 § 58). Saatavilla osoitteessa: <https://www.kauniainen.fi/files/17520/TA2020.pdf>

Vaillancourt Francois, kansallistalouden professori Université de Montréal (helmikuu 2017)